

Logo for *TheCityDwellers*

Baggrund

Dette nyhedsbrev ruddsendes fordi FKK (Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation) har bevilget 4.482.000 kr. til projektet: TheCityDwellers – Migration and Health in Medieval Viborg. Nyhedsbrevet vil udkomme lejlighedsvis og vil i den danske udgave blive sendt til vores danske partnere, samarbejdsrelationer og andre med interesse for befolkningshistorie, demografi og historisk sundhed. Nyhedsbrevet vil også lægges på ADBOUs hjemmeside (<http://adbou.dk/>) og på vores Facebook side (<https://www.facebook.com/search/top/?q=ADBOU>). Nyhedsbrevet bliver udsendt når der er nyheder at fortælle om. Dette første nummer giver først og fremmest informationer om projektgruppen, dens sammensætning og planerne for forskningen.

Projektgruppen

TheCityDwellers (skrives I ét ord med tre store bogstaver) bor som projekt på Antropologisk Afdeling (ADBOU), ved Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet, and at Cultural Heritage and Archaeometric Research Team (CHART), Institut for Fysik, Kemi og Farmaci, Syddansk Universitet.

Projektleder: Professor Jesper Boldsen, ADBOU

Med-leder: Lektor Kaare Lund Rasmussen, CHART

Samarbejdspartnere: Museumsinspektør Jesper Hjermind, Viborg Museum

Museumsinspektør Lars Agersnap Larsen, Viborg Museum

Projektpartnere: Professor George Milner, Penn State University

Professor Robert Hoppa, University of Manitoba

Andre: Post Doc PhD. Dorthe Pedersen, ADBOU

Akademisk tekniker PhD. Lilian Skytte, CHART

Ph.d.-studerende Vicki Kristensen, ADBOU

Laborant Pia Klingenberg Hausmann, CHART

Sekretær Bodil Theilade, ADBOU

Project summary (på engelsk)

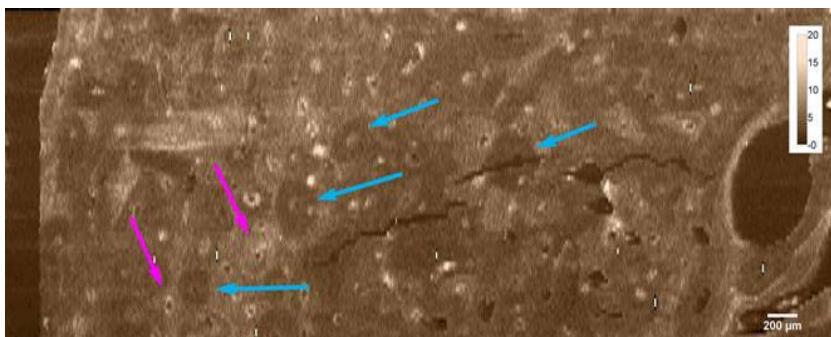
Using excavated skeletons, this project explores the consequences of environmental, social and economic change on human migration, mortality and morbidity in a tightly defined historical context. Medieval Viborg offers a unique opportunity to identify how economic, social and cultural change influenced the life, disease and mobility of people at the dawn of the modern era. A novel approach in determining where people have been at different times in their past will be developed and applied to the Viborg skeletons. This will, in combination with a tight control over the dating of individual burials, permit osteological observations to be connected to specific historical tendencies in population migration. The skeletons are

stored in the ADBOU skeletal collection in University of Southern Denmark. This means that the Viborg skeletons already are part of a BIO-BANK. This aspect of the collection will be developed further facilitating the testing of hypotheses using individual life history data regarding the impact of environmental and social change on disease susceptibility and differential mortality. The BIO-BANK is a repository for systematically collected skeletons. Data from this collection is available for researchers worldwide that will be supplemented over time by additional complementary projects. These materials are preserved for yet unforeseen future research. The proposed research will provide a fundamentally new approach to the demographic and epidemiological processes that created our modern world. In addition, it will create a new basis for understanding the interaction between people, both as individuals and at a population level.

Forskningsplaner

TheCityDwellers projektet har to hovedformål. Det første er mest metodologisk. Det består i skabelsen af et kort over (vest) Danmark med angivelse af de lokale koncentrationer af bio-tilgængelige sporstoffer. Dette kort vil blive skabt gennem analyser af tværnsnit af lange knogler af børn, der døde i en alder mellem 5 og 12 år fra alle tilgængelige kirkegård. De mange sporstoffer, der analyseres, vil blive brugt til flerdimensionale

proveniens bestemmelser. Det at udnytte flere dimensioner på en gang gør disse bestemmelser langt mere følsomme end endimensionale bestemmelser, som den baseret på strontium isotopratioer. Disse analyser vil danne basis for det andet delprojekt.

Barium koncentrationer i et tværnsnit af et lårben. De blå pile peger på osteoner med højt og de røde pile peger på osteoner med et lavt bariumindhold. Denne kvinde levede med mindst to forskellige Ba koncentrationer i løbet af voksenlivet.

Det andet hovedformål er at analysere konsekvenser af migration på sygeligheden og dødeligheden i det middelalderlige Viborg. Materialet i disse analyser vil primært være skeletter udgravet på de mange nedlagte kirkegårde fra Viborgs middelalder. Kortlægningen af den geografiske variation og bio-tilgængelige sporstoffer vil blive anvendt til at bestemme, hvor enkeltmennesker har været på forskellige tidspunkter i deres liv. Det vil gøre det muligt at definere såvel historiske cohortestudier som case-kontrolstudier, der vil kunne afsløre associationer mellem vandringer og forskellige risici, som mennesker blev utsat for.

Kort over nutidens Viborg med indtegning af de middelalderlige kirkelige institutioner

De to hovedmålsætninger går hånd i hånd. Det ene ville ikke være opnåligt uden det andet. Resultaterne af de planlagte analyser vil i høj grad blive styrket ved inddragelsen af alle historiske og arkæologiske kilder, der er tilgængelig gennem Viborg Museum. I fremtidige nyhedsbreve vil der blive gjort rede for mere detaljerede forskningsplaner og resultaterne vil blive omtalt efterhånden som de indløber. Samtidig vil forskningsplanerne blive beskrevet, så læserne ad nyhedsbrevet kan komme med input af betydning for projektets samlede succes.

Tidsplan

Projektet vil starte I løbet af efteråret 2016 eller ved årsskiftet 2016/17. De første ansættelser vil ske så snart projektet er i gang.

Indsamling af knogleprøver til generering af sporstofkortlægningen vil blive indledt I løbet af efteråret 2016 og de kemiske analyser starter I begyndelsen af 2017. Analyserne forventes afsluttet i 2018 mens de endelige kort vil blive udarbejdet i løbet af 2019.

De osteologiske analyser indledes I januar 2017 og vil være i gang til efteråret 2019.

Projektpartnerne vil forske på ADBOU I foråret 2017 og komme på besøg I deres hjemuniversiteters sommerferier.

Kontakt

Post- og besøgsadresse:

ADBOU
Lucernemarken 20
DK 5260 Odense S
Denmark

CHART
Institute of Physics, Chemistry and Pharmacy
Campuvej 55
DK 5230 Odense M
Denmark

Kontaktpersoner:

Bodil Theilade: btheilade@health.sdu.dk, (+45) 65502345

Jesper Boldsen: jboldsen@health.sdu.dk, (+45) 26184540

Kaare Lund Rasmussen, klr@sdu.dk, (+45) 28713709

Jesper Hjermind, jeh@viborg.dk, (+45) 87873802